

Sygn. akt VII U 1609/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2022 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

Protokolant: st. sekretarz sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 stycznia 2022 roku w W.

sprawy W. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o emeryturę rolniczą

na skutek odwołania W. S.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 16 czerwca 2020 roku, znak: (...)

z dnia 28 października 2020 roku, znak: (...)

z dnia 28 października 2020 roku, znak: (...)

z dnia 28 października 2020 roku, znak: (...)

oddala odwołania.

sędzia Agnieszka Stachurska

UZASADNIENIE

W dniu 8 grudnia 2020r. W. S. złożył odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z 20 października 2020r., znak: (...), wstrzymującej wypłatę emerytury. Uzasadniając odwołanie, wyjaśnił że decyzją z 16 czerwca 2020r., znak: (...), przyznano mu emeryturę z KRUS, a następnie 13 lipca 2020r. otrzymał decyzję o ponownym ustaleniu wysokości emerytury rolniczej. W międzyczasie złożył w ZUS te same dokumenty, dotyczące tych samych okresów ubezpieczenia i pracy oraz studiów i służby wojskowej, w efekcie czego decyzją z 17 września 2020r., znak: (...), przyznano mu emeryturę z ZUS. Wówczas otrzymał również pismo z KRUS z informacją o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników w okresie od 1 lutego 1991r. do 28 lutego 1992r. i od 1 stycznia 1993r. do 31 grudnia 1993r., przy czym nie został pouczone o ewentualnych skutkach takiego wyłączenia z ubezpieczenia. Następnie pismem z 29 października 2020r., znak: (...), został poinformowany o utracie prawa do wypłaty świadczenia emerytalnego z KRUS. W piśmie tym wskazano, że w związku z otrzymaniem przez organ rentowy w dniu 25 sierpnia 2020r. pisma z ZUS, informującego jakie okresy pracy poza rolnictwem zostały zaliczone do świadczenia pracowniczego, stwierdzono że odwołujący był ubezpieczony w ZUS z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej

i w tym okresie był wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników. W związku z powyższym wstrzymano wypłatę emerytury rolniczej z powodu utraty prawa do świadczenia (odwołanie z dnia 29 listopada 2020r., k. 3-4 a.s.).

W dalszych pismach procesowych odwołujący wskazał, że wniosek o emeryturę rolniczą złożył po uprzednim telefonicznym ustaleniu z pracownicą KRUS, że spełnia wymóg podlegania przez 25 lat ubezpieczeniom społecznym rolników i przyznał, że zgadza się z tym, że decyzja z 16 czerwca 2020r. była błędna. Niemniej, w ocenie odwołującego, po rozmowie telefonicznej poprzedzającej złożenie wniosku o emeryturę rolniczą, organ rentowy powinien był zweryfikować przedstawione dokumenty oraz okres faktycznego podlegania ubezpieczeniom społecznym rolników. Gdyby wówczas odmówił odwołującemu prawa do emerytury rolniczej, odwołujący podjąłby decyzję o opłacaniu składek KRUS jeszcze przez półtora roku i nie wnosiłby wtedy o przyznanie emerytury z ZUS.

Poza powołanymi argumentami, W. S. przedstawił również zaświadczenia z ZUS potwierdzające, że opłacał składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej za okresy od 1 czerwca 1986r. do 31 lipca 1989r., od 1 lipca 1989r. do 30 września 1990r., od 1 października 1990r. do 28 lutego 1992r., od 3 grudnia 1992r. do 31 grudnia 1993r. oraz od 1 stycznia 1994r. do 11 lutego 1998r., a także zestawienie okresów pracy oraz okresów prowadzenia działalności gospodarczej. Wskazał przy tym, że KRUS w dacie rozpoznania wniosku o emeryturę z 2 czerwca 2020r. dysponował tymi samymi dokumentami, stąd zaskakująca jest odmiennosc decyzji z 16 czerwca 2020r. i z 28 października 2020r. (pisma procesowe W. S.: z 29 stycznia 2021r., k. 46-47 a.s., z 23 kwietnia 2021r., k. 67-68 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W. wniósł o oddalenie odwołania.

Odnosząc się do treści odwołania, organ rentowy wyjaśnił, że decyzja o wstrzymaniu wypłaty emerytury rolniczej oraz następne decyzje dotyczące tego świadczenia zostały wydane w dniu 28 października 2020r., nie zaś, jak wskazał odwołujący, w dniu 20 października 2020r. Następnie wskazał, że decyzjami z 28 października 2020r. uchylono decyzję z 16 czerwca 2020r. o przyznaniu prawa do emerytury rolniczej i wstrzymano wypłatę tej emerytury od 1 stycznia 2021r. z powodu utraty prawa do świadczenia od 1 czerwca 2020r. w związku z wyłączeniem z ubezpieczenia społecznego rolników okresów ubezpieczenia powszechnego z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto odmówiono W. S. prawa do emerytury rolniczej z powodu braku wymaganego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego.

W dalszej części odpowiedzi na odwołanie, wskazując na podstawy prawne i faktyczne ww. decyzji, organ rentowy wyjaśnił, że w oparciu o dokumenty dołączone przez odwołującego do wniosku o emeryturę z 2 czerwca 2020r., decyzją z 16 czerwca 2020r. stwierdzono, że odwołujący nabył prawo do emerytury rolniczej od 1 czerwca 2020r. Wydając taką decyzję, uwzględniono W. S. okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników m.in. od 1 lutego 1991r. do 28 lutego 1992r. i od 1 stycznia 1993r. do 31 grudnia 1993r. W dniu 10 lipca 2020r. do organu rentowego wpłynął wniosek ZUS o wskazanie, czy odwołujący posiada ustalone prawo do emerytury rolniczej oraz jakie okresy zostały uwzględnione do ustalenia tego prawa. W związku z powyższym KRUS powziął wątpliwości co do prawidłowości ustalenia prawa do świadczenia i zawnioskował do ZUS o udzielenie informacji dotyczących daty ustalenia prawa do emerytury i zaliczonych odwołującemu okresów. W dniu 25 sierpnia 2020r. do organu rentowego wpłynęło pismo z ZUS, w którym wskazano okresy, które zostały przyjęte do ustalenia prawa do emerytury pracowniczej oraz decyzja ustalająca prawo do świadczenia. Ponieważ wskazane w tym piśmie okresy prowadzenia działalności gospodarczej od 1 lutego 1991r. do 28 lutego 1992r. i od 1 stycznia 1993r. do 31 grudnia 1993r. pokrywały się z ubezpieczeniem rolniczym, organ rentowy przekazał pismo ZUS do Placówki Terenowej w W. celem weryfikacji ubezpieczenia i o powyższym poinformował odwołującego. Po dokonaniu weryfikacji Placówka Terenowa wydała decyzję z dnia 11 września 2020r. o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników w okresach od 1 lutego 1991r. do 28 lutego 1992r. i od 1 stycznia 1993r. do 31 grudnia 1993r., a więc wówczas, gdy odwołujący prowadził działalność gospodarczą i był ubezpieczony w ZUS. W wyniku tego okazało się, że odwołujący spełniał warunki do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresach od 1 marca 1992r. do 31 grudnia 1992r. oraz od 12 lutego 1998r. do 16 czerwca 2020r. Okres tego ubezpieczenia to 23 lata, 5 miesięcy i 16 dni, zamiast wymaganych 25 lat, odwołujący nie spełnia

zatem warunków do uzyskania prawa do emerytury rolniczej (odpowiedź na odwołanie z dnia 21 grudnia 2020r., k. 37-39 a.s.).

Ostatecznie na rozprawie w dniu 11 stycznia 2022r. W. S. sprecyzował, że odwołuje się od decyzji z 16 czerwca 2020r., znak: (...), o przyznaniu emerytury oraz od trzech decyzji z 28 października 2020r., znak: (...), o uchyleniu decyzji z 16 czerwca 2020r., o wstrzymaniu wypłaty emerytury oraz o odmowie przyznania prawa do emerytury rolniczej. Odwołujący wniósł o przywrócenie możliwości opłacania składek w KRUS przez okres roku i siedmiu miesięcy, aby osiągnąć okres 25 lat podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników (protokół rozprawy z dnia 11 stycznia 2022r., k. 108 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. S., ur. w dniu (...), od 15 października 1985r. jest mężem J. S. (1), która w dniu 26 czerwca 2000r. dokonała zgłoszenia do ubezpieczenia rolniczego siebie jako rolnika oraz W. S. jako małżonka rolnika. W zgłoszeniu wskazała, że rozpoczęła działalność rolniczą w dniu 10 lutego 1993r. (odpis skrócony Do zgłoszenia dołączyła m.in. zaświadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 maja 2000r. oraz z dnia 6 czerwca 2000r. o podleganiu przez W. S. ubezpieczeniom społecznym w związku z prowadzeniem pozarolniczej działalności gospodarczej w okresach od 1 stycznia 1994r. do 11 lutego 1998r. oraz od 1 czerwca 1996r. do 18 grudnia 1996r. i od 1 czerwca 1997r. (odpis skrócony aktu małżeństwa, k. 10 akt KRUS dot. W. S.; zgłoszenie do ubezpieczenia, k. 1 akt KRUS dot. J. S. (1) – tom I; wypis z aktu notarialnego, k. 2-3 akt KRUS dot. J. S. (1) – tom I; zaświadczenie z dnia 15 maja 2000r. k. 11 akt KRUS dot. J. S. (1) – tom I; zaświadczenie z dnia 6 czerwca 2000r., k. 7 akt KRUS dot. J. S. (1) – tom I).

W dniu 7 lipca 2000r. została wydana decyzja stwierdzająca podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników przez W. S. oraz J. S. (2). W. S., zgodnie ze wskazaną decyzją, został objęty ubezpieczeniem społecznym rolników z obowiązkiem opłacania składek w okresach od 10 lutego 1993r. do 31 grudnia 1993r. oraz od 12 lutego 1998r. (decyzja o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników z dnia 7 lipca 2000r., k. 16 akt KRUS dot. J. S. (1) – tom I).

W dniu 10 listopada 2004r. J. S. (1) złożyła w KRUS pismo, do którego dołączyła m.in. dwa zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej W. S. od dnia 1 czerwca 1997r. i od dnia 3 lipca 2000r. oraz zaświadczenie o wykreśleniu z ewidencji działalności gospodarczej W. S. z dniem 13 września 2004r. (pismo J. S. (1) z dnia 8 listopada 2004r., zaświadczenie z 26 lutego 2002r., decyzja z 16 września 2004r., zaświadczenie z 12 lipca 2000r., k. 67 - 72 akt KRUS dot. J. S. (1) – tom I).

Z kolei w dniu 7 marca 2007r. J. S. (1) złożyła w KRUS odpis postanowienia Sądu Rejonowego w Węgrowie z 8 lutego 1991r., stwierdzającego że nabyła spadek po zmarłej 3 czerwca 1990r. C. P. w części 1/2, w tym udział w gospodarstwie rolnym. Organ rentowy przeprowadził wówczas postępowanie wyjaśniające dotyczące podlegania ubezpieczeniu rolniczemu lub ubezpieczeniom społecznym przez J. i W. S. w okresie od 1 lutego 1991r. do 10 lutego 1993r. i w konsekwencji wydał w dniu 30 kwietnia 2007r. dwie decyzje znak: (...)i (...), w których stwierdził, że J. i W. S. podlegają ubezpieczeniu rolniczemu od 9 lutego 1991r. do stycznia 1993r. (pismo J. S. (1) z 1 marca 2007r., odpis postanowienia z 8 lutego 1991r., k. 137-138 akt KRUS dot. J. S. (1) – tom I; decyzje z 30 kwietnia 2007r., k. 155-156 akt KRUS dot. J. S. (1) – tom I).

W. S. w dniu 2 czerwca 2020r. złożył do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniosek o emeryturę, do którego dołączył kwestionariusz oraz oświadczenie dotyczące okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresów polegających zaliczeniu do tego ubezpieczenia. Wskazał tam, że odbywał studia wyższe w latach 1975-1981 oraz zasadniczą służbę wojskową od 2 września 1981r. do 26 sierpnia 1982r. Poza tym wyszczególnił następujące okresy:

- 1) od 17 października 1977r. do 16 stycznia 1978r. - zatrudnienie w (...), na dowód czego przedstawił w kopii zaświadczenie/opinię;
- 2) od 1981r. do 1983r. - zatrudnienie w (...), przy czym wskazał, iż oczekuje na zaświadczenie z (...);

- 3) od 1 czerwca 1984r. do 31 sierpnia 1984r. - zatrudnienie w Zakładach (...), które jak podał, może zostać sprawdzone w archiwum w M.;
- 4) od 1 czerwca 1986r. do 31 grudnia 1991r. - (...), przy czym nie przedstawił żadnego dokumentu, a tylko podał nr (...);
- 5) od 1 lipca 1989r. do 30 września 1990r. - działalność gospodarcza pod nazwą Firma (...), na dowód czego został przedstawiony wpis do ewidencji działalności gospodarczej oraz podane zostały dwa numer (...);
- 6) od 1 października 1990r. do 31 września 1992r. - działalność gospodarcza pod nazwą (...) – zakład fonograficzny, przy czym odwołujący nie przedstawił dokumentów, a tylko podał numery (...);
- 7) od 29 września 1993r. do 30 stycznia 1999r. - działalność gospodarcza pod nazwa (...), na dowód czego zostało przedstawione zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej oraz został podany nr (...);
- 8) od 15 października 1995r. do 11 lutego 1998r. – działalność gospodarcza prowadzona wraz z A. G. pod nazwą (...), na potwierdzenie czego zostało przedstawione zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej;
- 9) od 20 listopada 1992r. do 16 marca 1998r. - działalność gospodarcza prowadzona wraz z J. R. pod nazwą (...), na potwierdzenie czego został przedstawiony wpis do ewidencji działalności gospodarczej;
- 10) od 3 lipca 2000r. do 13 września 2004r. - działalność gospodarcza pod nazwą (...), na potwierdzenie czego został przedstawiony wpis do ewidencji oraz nr (...);
- 11) od 18 maja 2011r. - działalność gospodarcza, na dowód czego został złożony wpis do ewidencji.

Do wniosku o emeryturę rolniczą W. S. dołączył również zaświadczenie wystawione przez KRUS Oddział (...) w W. Placówka Terenowa w W. dot. okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, okresów podlegających zaliczeniu oraz wysokości opłaconych składek, dwa dokumenty wystawione przez KRUS dot. wysokości zadłużenia, akt notarialny z dnia 10 lutego 1993r., decyzję w sprawie wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego w 2020r., wypis z rejestru gruntów, a także dwa oświadczenia z dnia 2 czerwca 2020r. (wniosek o emeryturę wraz z załącznikami, k. 1 – 37 akt KRUS dot. W. S.). Z ww. zaświadczenia wynika, że podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresach: od 1 lutego 1991r. do 31 grudnia 1993r., od 12 lutego 1998r. do 2 lipca 2000r., od 3 lipca 2000r. do 13 września 2004r., od 14 września 2004r. do 17 maja 2011r. oraz nadal od 18 maja 2011r. (zaświadczenie, k. 14-20 akt KRUS dot. W. S.).

W dniu 16 czerwca 2020r. Prezes KRUS wydał decyzję znak: (...), w której przyznał W. S. emeryturę rolniczą od 1 czerwca 2020r., składającą się z części składkowej w wysokości 210,72 zł i części uzupełniającej w wysokości 918,92 zł, tj. łącznie 1.129,64 zł. Wypłatę części uzupełniającej zawieszono w całości ze względu na kontynuowanie działalności rolniczej przez ubezpieczonego, zaś z przysługującej do wypłaty emerytury w wysokości 210,72 zł potrącono całość kwoty z tytułu zaległych składek (decyzja z 16 czerwca 2020r., k. 40 akt KRUS dot. W. S.).

Organ rentowy, poza decyzją z dnia 16 czerwca 2020r., przesłał do W. S. również pismo z dnia 18 czerwca 2020r., w którym poinformował, że nie mógł zostać uwzględniony okres pracy poza rolnictwem, szkoły oraz służby wojskowej. Odwołujący został poza tym poinformowany o tym, jakie okresy zalicza się do okresów ubezpieczenia zgodnie z ustawą o ubezpieczeniu społecznym rolników (pismo z dnia 18 czerwca 2020r., k. 44 akt KRUS dot. W. S.).

W dniu 10 lipca 2020r. do KRUS Oddział (...) w W. wpłynęło pismo Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z wnioskiem o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych W. S., a dotyczących m.in. tego, czy W. S. ma ustalone prawo do świadczenia rolnego i jakiego rodzaju, jakie okresy zostały zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury/renty na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników (okresy ubezpieczenia pracowniczego, rolniczego, pracy w gospodarstwie rolnym, prowadzenia gospodarstwa rolnego), czy ubezpieczony ma ustalone prawo do emerytury rolniczej na podstawie przepisów obowiązujących przed 1 stycznia 2009r., czy przy ustalaniu prawa do tego świadczenia zostały uwzględnione okresy zatrudnienia (ubezpieczenia), a także czy po wyłączeniu okresów zatrudnienia W. S. będzie nadal spełniał warunki do emerytury rolniczej (pismo ZUS z 6 lipca

2020r., k. 51-52 akt KRUS dot. W. S.). W odpowiedzi na ww. zapytanie pismem z 17 lipca 2020r. KRUS Oddział (...) w W. poinformował ZUS, że odwołujący od 1 czerwca 2020r. pobiera emeryturę przyznaną decyzją z 16 czerwca 2020r. Wskazano również, że do jej wyliczenia został zaliczony okres pracy w rolnictwie od 1 stycznia 1991r. do 31 grudnia 1993r. oraz od 1 stycznia 1998r. do 16 czerwca 2020r. oraz wnioskowano do ZUS o przesłanie decyzji przyznającej emeryturę pracowniczą i wykaz okresów jakie zostały zaliczone W. S. do uprawnień do świadczenia z uwagi na konieczność weryfikacji okresów zaliczonych do świadczenia rolnego i podjęcia decyzji o prawie do pobierania dwóch emerytur (pismo KRUS z 17 lipca 2020r., k. 56 akt KRUS dot. W. S.).

W piśmie z 18 sierpnia 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. poinformował KRUS o wydaniu decyzji z 17 sierpnia 2020r., znak: (...) o przyznaniu W. S. emerytury od 1 lipca 2020r. Wskazał również, że do jej obliczenia przyjęto okresy składkowe: od 7 sierpnia 1981r. do 1 września 1982r. (zatrudnienie), od 2 września 1982r. do 26 sierpnia 1982r. (służba wojskowa), od 22 września 1982r. do 31 maja 1984r. (zatrudnienie), od 1 czerwca 1986r. do 28 lutego 1992r. (działalność gospodarza) i od 3 grudnia 1992r. do 11 lutego 1998r. (działalność gospodarza) oraz okresy nieskładkowe od 1 października 1975r. do 30 września 1977r. (studia) i od 21 lutego 1978r. do 22 sierpnia 1980r. (studia) (pismo z 18 sierpnia 2020r. i odpis decyzji ZUS z 17 sierpnia 2020r., k. 57-58 akt KRUS dot. W. S.).

W związku z pismem ZUS i treścią decyzji z dnia 17 sierpnia 2020r. Oddział KRUS w W. Wydział Świadczeń zwrócił się w dniu 26 sierpnia 2020r. do Placówki Terenowej KRUS w W. Wydział (...) o zweryfikowanie okresów ubezpieczenia rolniczego W. S. (pismo wewnętrzne z 26 sierpnia 2020r., k. 61 akt KRUS dot. W. S.).

Decyzją z 11 września 2020r., znak: (...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników W. S. w okresach od 1 lutego 1991r. do 28 lutego 1992r. oraz od 1 stycznia 1993r. do 31 grudnia 1993r. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że zgodnie z art. 3a ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ubezpieczenie ustaje od dnia następującego po dniu, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu. Dalej podkreślono, że z uwagi na otrzymane pismo z ZUS o opłacaniu przez W. S. składek z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 1 czerwca 1986r. do 28 lutego 1992r. oraz od 3 grudnia 1992r. do 11 lutego 1998r., W. S. został wyłączony z ubezpieczenia rolniczego za te okresy (decyzja z 11 września 2020r., k. 66 akt KRUS dot. W. S.).

Ponadto pismem z 24 września 2020r. organ rentowy zawiadomił W. S. o wszczęciu postępowania w sprawie zmiany lub uchylecia decyzji z dnia 16 czerwca 2020r. przyznającej emeryturę rolniczą, w związku z otrzymaniem od ZUS informacji o okresach uwzględnionych przy ustalaniu uprawnień do świadczenia pracowniczego, które pokrywają się z okresami zaliczonymi do świadczenia rolnego (pismo KRUS z 24 września 2020r., k. 64 akt KRUS dot. W. S.).

W dniu 28 października 2020r. Prezes KRUS wydał trzy decyzje:

- 1) o uchyleniu decyzji z dnia 16 czerwca 2020r. z uwagi na informację o zaliczeniu okresów od 1 stycznia do 31 grudnia 1991r. i od 1 stycznia do 31 grudnia 1993r. do wyliczenia świadczenia pracowniczego;
- 2) o wstrzymaniu od 1 stycznia 2021r. wypłaty emerytury rolniczej z powodu utraty prawa do wypłaty świadczenia, w której organ rentowy wskazał, że emerytura nie przysługiwała ubezpieczonemu od 1 czerwca 2020r.;
- 3) o odmowie przyznania W. S. prawa do emerytury rolniczej.

W uzasadnieniu ostatniej z wymienionych decyzji wskazano, że dla uzyskania prawa do świadczenia konieczne jest osiągnięcie wieku 65 lat dla mężczyzn oraz okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników wynoszącego 25 lat. Tymczasem ubezpieczony udokumentował okres podlegania ww. ubezpieczeniu w wymiarze 23 lat, 5 miesięcy i 16 dni (decyzje z 28 października 2020r., k. 79-81 akt KRUS dot. W. S.).

Wskazany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego dotyczących W. S. i J. S. (1). Zostały one ocenione jako wiarygodne, ponieważ ich forma i treść nie budziły wątpliwości, były spójne oraz żadna ze stron sporu ich nie kwestionowała.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie W. S. podlegało oddaleniu.

Sąd w przedmiotowym postępowaniu w pierwszej kolejności zmierzał do ustalenia, od których decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odwołuje się W. S.. Wynikało to z tego, że postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem odwoławczym, które koresponduje z zakresem rozstrzygnięcia dokonanego w zaskarżonej decyzji, a nie jedynie postępowaniem kontrolnym (por. uchwała Sądu Najwyższego z 9 maja 2007r., I UZP 1/07, OSNP 2007 nr 21 - 22, poz. 323 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z 25 stycznia 2005r., I UK 152/04, OSNP 2005 Nr 17, poz. 273; z 7 marca 2006r., I UK 195/05, OSNP 2007 nr 3-4, poz. 55). Od momentu zaskarżenia decyzji odwołaniem następuje przeniesienie sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych na drogę postępowania sądowego, w którym sąd rozpatruje ją od początku (samodzielnie), badając prawidłowość decyzji organu rentowego nie tylko w świetle materiału zgromadzonego w fazie przedsądowej, lecz również zgodnie z zasadami cywilnego postępowania rozpoznawczego, dokonując oceny zasadności zgłoszonych żądań na podstawie własnych ustaleń faktycznych i prawnych, tym bardziej, że sądom pracy i ubezpieczeń społecznych na mocy art. 473 § 1 k.p.c. przysługują szersze niż organom rentowym kompetencje w zakresie postępowania dowodowego. Pomimo powyższego, nie może ująć z pola widzenia fakt, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, stosownie do art. 477⁽⁹⁾ i art. 477⁽¹⁴⁾ k.p.c. przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie, w granicach jej treści i zakresu odwołania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 maja 1999r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 Nr 15, poz. 601; z 20 stycznia 2010r., LEX nr 583831; z 22 lutego 2012r., II UK 275/11, LEX nr 1215286 czy wyrok Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210).

Podczas rozprawy w dniu 11 stycznia 2022r. W. S. sprecyzował swoje odwołanie, wskazując ostatecznie, że zaskarża decyzję Prezesa KRUS z 16 czerwca 2020r. o przyznaniu emerytury rolniczej oraz trzy decyzje z 28 października 2020r. – o wstrzymaniu wypłaty świadczenia, uchyleniu decyzji z 16 czerwca 2020r. o przyznaniu świadczenia, a także o odmowie przyznania emerytury rolniczej. W związku z powyższym, Sąd zbadał prawidłowość każdej z nich.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz. U. z 2021r., poz. 266) zwanej dalej ustawą, emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny 65 lat przewidziany dla mężczyzny oraz podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20. W myśl art. 20 ust. 1 pkt 1-3 ustawy, do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16-tego roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Zgodnie z art. 20 ust. 2 i 3 ustawy, okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r.

Sąd Okręgowy, analizując decyzję Prezesa KRUS z 16 czerwca 2020r., ocenił że decyzja ta w dacie jej wydania była prawidłowa. Wydając ją, organ rentowy posiadał dokumentację pozwalającą na przyjęcie, że W. S. podlegał ubezpieczeniu rolniczemu przez 25 lat, tj. od 1 lutego 1991r. do 31 grudnia 1993r., od 12 grudnia 1998r. do 2 lipca 2000r., od 3 lipca 2000r. do 13 września 2004r., od 14 września 2004r. do 17 maja 2011r. oraz nieprzerwanie od 18 maja 2011r. Wbrew twierdzeniom W. S., organ rentowy wydając wskazaną decyzję nie dysponował tymi samymi dokumentami, które odwołujący przedstawił wraz z odwołaniem, z pismami procesowymi oraz na rozprawie w dniu 11 stycznia 2022r. W aktach organu rentowego, które Sąd przeanalizował, znajdowały się wówczas jedynie zaświadczenia ZUS wydane w dniu 15 maja 2000r. oraz w dniu 6 czerwca 2000r., dotyczące podlegania ubezpieczeniom społecznym

przez W. S. w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej w okresie od 1 stycznia 1994r. do 11 lutego 1998r. oraz decyzja i zaświadczenie o wpisie i wykreśleniu z ewidencji działalności gospodarczej, dotyczące działalności gospodarczej prowadzonej przez W. S. po 1 czerwca 1997r. Jeśli chodzi natomiast o dokumenty złożone przez odwołującego wraz z wnioskiem o przyznanie emerytury, to nie dawały one podstaw do ustalenia, że zachodzą przesłanki do wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników w okresach od 1 lutego 1991r. do 28 lutego 1992r. i od 1 stycznia do 31 grudnia 1993r. Wśród tych dokumentów – choć odwołujący twierdził inaczej – brak jest zaświadczeń czy pism, z których wynikałoby, iż w ww. okresach W. S. podlegał ubezpieczeniom społecznym jako osoba prowadząca działalność gospodarczą. Gdyby takie dokumenty faktycznie zostały złożone, to znalazłyby się w aktach prowadzonych przez KRUS. Przy tym trzeba podkreślić, iż zarzucanie organowi rentowemu, że niektórych złożonych przez odwołującego dokumentów nie ujawnił, zataił je, jest całkowicie nieuprawnione i niczym nieoparte. Odwołujący, jeśli na tego rodzaju twierdzeniu opiera swe stanowisko w sprawie, to twierdzenie to powinien udowodnić. Żadnych dowodów, poza twierdzeniami, które zaprezentował w pismach i na rozprawie, nie przedstawił jednak. Złożył wprawdzie zestawienie okresów pracy i działalności gospodarczej (k. 102-103), które miało stanowić załącznik do wniosku o emeryturę, Sąd jednak porównując ten dokument z tym, który faktycznie został złożony w KRUS w czerwcu 2020r., dostrzegł istotne różnice. W dokumencie, który W. S. przedstawił na rozprawie, w kolumnie „Wymień dołączone dokumenty”, w odniesieniu do okresów prowadzenia działalności gospodarczej, w tym okresów, kiedy ostatecznie KRUS stwierdził, iż odwołujący nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników, wskazał jako dowód zaświadczenia z ZUS. Tymczasem w podobnie wyglądającym dokumencie, jaki został dołączony do wniosku o emeryturę rolniczą, w odniesieniu do ww. okresów zostały wymienione tylko wpisy do ewidencji i ewentualnie zostały podane nr (...). To oznacza, że W. S., wbrew temu, co twierdził, składając w dniu 2 czerwca 2020r. wniosek do KRUS nie mógł przedstawić zaświadczeń z ZUS. Przedstawił jedynie wspomniane wpisy do ewidencji, które faktycznie w aktach prowadzonych przez organ rentowy znajdują się. Wpisy do ewidencji czy też inne tego rodzaju dokumenty potwierdzające sam fakt prowadzenia działalności gospodarczej nie są jednak wystarczające, by stwierdzić, iż określona osoba w tym czasie podlegała ubezpieczeniom społecznym i że dany okres może być uwzględniony do ustalania prawa do świadczeń – w tym wypadku emerytury z ZUS. Wynika to z tego, że zgodnie z art. 5 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. 2021r., poz. 291), przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty dla:

1) płatników składek, zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenia emerytalne i rentowe,

2) osób współpracujących z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność

- nie uwzględnia się okresu, za który nie zostały opłacone składki, mimo podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w tym okresie (ust. 4).

Wobec ubezpieczonych zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenie społeczne za okres przypadający przed dniem wejścia w życie ustawy oraz osób współpracujących z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność przed dniem wejścia w życie ustawy przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio (ust. 5).

Uwzględniając zacytowane przepisy należy przyjąć, że obowiązuje reguła, że przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty nie uwzględnia się (przypadającego zarówno przed, jak i od dnia 1 stycznia 1999r.) okresu, za który nie zostały opłacone składki przez płatników zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenia emerytalne i rentowe (ust. 4) lub ubezpieczonych zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenie społeczne (ust. 5). W szczególności więc osoby prowadzące pozarolniczą działalność muszą liczyć się z tym, że – inaczej niż w sytuacji, gdy ubezpieczony nie jest płatnikiem – nieopłacenie składek powoduje nieuwzględnienie danego okresu podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w ogólnym okresie ubezpieczenia wykazywanym w celu przyznania świadczeń z tytułu tych ubezpieczeń społecznych lub obliczenia ich wysokości (zob. wyrok SN z dnia 16 maja 2018r., II UK 151/17, LEX nr 2555100).

W związku z powyższym dokumenty, jakie przedstawił W. S. wraz z wnioskiem o emeryturę, choć potwierdzają, że prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w latach 1992-1993, to nie były wystarczające do tego, aby KRUS,

rozpoznając wniosek o emeryturę rolniczą, mógł wyłączyć odwołującego z ubezpieczenia społecznego rolników w okresach od 1 lutego 1992r. do 28 lutego 1992r. oraz od 1 stycznia 1993r. do 31 grudnia 1993r. Z kolei dołączone do wniosku o emeryturę rolniczą zaświadczenie wydane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 25 maja 2000r. (k. 26 akt KRUS dot. W. S.), choć potwierdza, że W. S. był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako osoba współpracująca przy działalności gospodarczej (...), to odnosi się do okresu od 1 czerwca 1986r. do 31 lipca 1989r., kiedy odwołujący nie podlegał ubezpieczeniu rolniczemu i okres ten przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej nie był uwzględniony.

Podkreślić dodatkowo należy, że nie są prawdziwe twierdzenia odwołującego, jakoby organ rentowy w dniu 16 czerwca 2020r. dysponował dokumentacją tożsamą jak przy wydawaniu decyzji z 28 października 2020r. Analiza akt KRUS dotyczących J. S. (1) i W. S. wskazuje, że zaświadczenia ZUS z dnia 25 maja 2000r. i z dnia 7 czerwca 2002r. W. S. dołączył dopiero do odwołania (k. 24, 27 a.s.). Poza tym sytuacja w dniu 28 października 2020r. była o tyle inna, że KRUS dysponował wówczas otrzymaną w dniu 25 sierpnia 2020r. decyzją ZUS z 17 sierpnia 2020r. oraz informacją ZUS o okresach, jakie uwzględniono przyznając W. S. emeryturę. To właśnie dopiero na podstawie tych dokumentów KRUS mógł dokonać innych ustaleń w odniesieniu do spełnienia przez odwołującego koniecznego do przyznania emerytury rolniczej okresu emerytalno – rentowego wynoszącego 25 lat. Wcześniej organ rentowy nie miał ku temu żadnych podstaw, biorąc pod uwagę brak odpowiednich dokumentów, które potwierdziłyby, że odwołujący w niektórych okresach nie powinien podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników. Przy tym, co trzeba podkreślić, odwołujący na przestrzeni wielu lat, kiedy był zgłoszony do ubezpieczenia w KRUS, nie kwestionował, że w latach 1992 – 1993 podlegał ubezpieczeniom w ZUS, jako prowadzący działalność gospodarczą, i że nie powinien w związku z tym podlegać ubezpieczeniom w KRUS i opłacać z tego tytułu składek.

W związku z powyższym, decyzja Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z 16 czerwca 2020r., w dacie jej wydania, była zgodna z dokumentami, które KRUS posiadał. Na marginesie jedynie należy wskazać, że późniejsze uchylene przez organ rentowy decyzji z 16 czerwca 2020r., co nastąpiło decyzją z dnia 28 października 2020r. – również zaskarżoną przez W. S. - stało na przeszkodzie dokonaniu zmiany tej decyzji przez Sąd.

W ocenie Sądu, nie było również podstaw do zmiany bądź uchylenia zaskarżonych przez W. S. trzech decyzji Prezesa KRUS z 28 października 2020r. Zostały one wydane w konsekwencji wydania przez organ rentowy niezaskarżonej przez ubezpieczonego decyzji z 11 września 2020r., stwierdzającej ustanie ubezpieczenia rolniczego w okresach od 1 lutego 1991r. do 28 lutego 1992r. i od 1 stycznia 1993r. do grudnia 1993r. Odwołujący podczas rozprawy w dniu 11 stycznia 2022r. wskazał, że nie kwestionuje prawidłowości tej decyzji. Bezsporne zatem było, że stosownie do art. 20 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, okres podlegania przez W. S. ubezpieczeniom rolniczym podlegał pomniejszeniu o ww. okresy.

Wskutek powyższego, organ rentowy w dniu 28 października 2020r. - stosując art. 44 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w zw. z art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - wydał decyzję o uchyleniu decyzji z 16 czerwca 2020r. o przyznaniu prawa do emerytury oraz o wstrzymaniu wypłaty ww. świadczenia. Wskazany art. 44 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników stanowi, że prawo do świadczeń z ubezpieczenia lub ich wysokość ustala się ponownie na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu na zasadach określonych w przepisach emerytalnych. Z kolei zgodnie z art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej, w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli: 1) po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość; 2) decyzja została wydana w wyniku przestępstwa; 3) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe; 4) decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego przez osobę pobierającą świadczenie; 5) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność; 6) przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego. Zgodnie natomiast z art. 114 ust. 1e ustawy emerytalnej, uchylenie lub zmiana decyzji, o której mowa w ust. 1, nie może nastąpić, jeżeli od dnia jej wydania upłynął okres: 1) 10 lat - w przypadkach

określonych w ust. 1 pkt 2-4; 2) 5 lat - w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 1 i 5; 3) 3 lat - w przypadku określonym w ust. 1 pkt 6. W świetle powołanych przepisów, należy uznać, że wymienione decyzje były prawidłowe, bowiem wydanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzji z 17 września 2020r., znak: (...) w oparciu o sporne okresy ubezpieczenia, stanowiło ujawnienie nowych okoliczności w rozumieniu art. 44 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i art. 114 ustawy emerytalnej, a zatem było podstawą do uchylecia decyzji o przyznaniu emerytury rolniczej z 16 czerwca 2020r. oraz wstrzymania wypłaty świadczenia.

Jako prawidłową Sąd ocenił także decyzję z 28 października 2020r. dotyczącą odmowy przyznania W. S. prawa do emerytury rolniczej. Jak już bowiem wskazano, świadczenie to przysługuje ubezpieczonemu w przypadku udowodnienia co najmniej 25 lat podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. W przedmiotowej sprawie, po otrzymaniu dokumentów z ZUS, KRUS prawidłowo przyjął, że W. S. z racji tego, że w okresach od 1 lutego 1991r. do 28 lutego 1992r. i od 1 stycznia 1993r. do grudnia 1993r. nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników (art. 7 ust. 1 oraz art. 16 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników), to nie legitymuje się wymaganym 25 letnim okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, a więc tym samym nie spełnia przesłanek do przyznania świadczenia.

Dodatkowo, odnosząc się do każdej z zaskarżonych i analizowanych decyzji, należy wskazać, że Sąd z uwagi na wskazywany na wstępie charakter postępowania odwoławczego, nie mógł uwzględnić stanowiska odwołującego również i z tej przyczyny, że odwołujący w zasadzie nie kwestionował tego, że prawa do emerytury rolniczej nie powinien otrzymać. Stanowisko odwołującego oraz jego żądanie, które wyartykułował na rozprawie, sprowadzało się do tego, by Sąd przywrócił mu możliwość opłacania składek w KRUS przez czas wymagany do osiągnięcia 25 letniego okresu. Sąd tak sformułowanego żądania nie mógł uwzględnić, gdyż rolą Sądu w toczącym się postępowaniu było dokonanie oceny poprawności zaskarżonych decyzji i ich skorygowanie w przypadku, gdyby były wadliwe. Przy tym nie można zapominać, że taka korekta mogłaby nastąpić tylko w granicach tego, co było przedmiotem zaskarżonych decyzji. Celem przypomnienia należy wskazać, że decyzje te dotyczyły: przyznania emerytury rolniczej, wstrzymania wypłaty emerytury rolniczej, uchylecia decyzji przyznającej emeryturę rolniczą oraz odmowy przyznania emerytury rolniczej. Przedmiotem wszystkich wskazanych i zaskarżonych decyzji było więc świadczenie emerytalne i tylko odnośnie tego świadczenia, w granicach tego, o czym rozstrzygały wskazane decyzje, Sąd mógł rozstrzygnąć. Inaczej mówiąc Sąd był uprawniony do tego, aby zweryfikować poprawność przyznania i wysokości emerytury rolniczej W. S., poprawność wstrzymania wypłaty tego świadczenia, poprawność uchylecia decyzji przyznającej ww. świadczenia oraz w końcu poprawność odmowy jego przyznania. Żadna z ww. decyzji nie rozstrzygała ani o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników bądź o wyłączeniu z tego ubezpieczenia (decyzji z 11 września 2020r. odwołujący nie zaskarżył), ani o obowiązku opłacania składek. Sąd zatem z formalnego punktu widzenia nie miał podstaw, aby orzec w sposób, jaki na rozprawie oznaczył W. S.. Przeprowadził jednak ocenę zaskarżonych decyzji, analizując czy zostały poprawnie wydane, i wyniku analizy, której dokonał, orzekł o oddaleniu odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. z powodów, które zostały przedstawione.